

V. DROTVINAS

LEKSIKOS VERTINIAI XVII A. VOKIEČIŲ – LIETUVIŲ
KALBŲ ŽODYNUOSE

Kalbų kontaktų rezultatas yra fonetikos, morfologijos, sintaksės, leksikos interferencija. Šalia žodyno ar semantikos skolinių, ryškiausias leksikos interferencijos atvejis yra vertiniai².

Vertinių kūrimu laikomas toks interferencijos procesas, kai vienos kalbos žodžiui sudaryti skolinama kurios kitos kalbos žodžio vidinė pusė³: perkeliama žodžio morfologinė struktūra, bet jo sudedamosios dalys pakeičiamos savomis morfemomis⁴. Taigi lietuvių kalbos leksikos vertiniai – tai žodžiai, sudaryti vaduojantis svetimų pavyzdžiu, t. y. pamorfemiui, elementas po elemento, tiksliai (arba apytiksliai) išverčiant kitos kalbos žodžio struktūros dalis lietuviškomis žodžių darybos priemonėmis.

Šiame straipsnyje apžvelgsime XVII a. rankraštinių vokiečių – lietuvių kalbų žodynų „Lexicon Lithuanicum“⁵ ir „Clavis Germanico – Lithvana“⁶ leksikos vertinius.

Skiriami du senųjų raštų lietuviškosios leksikos sluoksniai: liaudinė lietuviškoji ir knyginė lietuviškoji leksika⁷. Pastaroji leksika – tai žodžiai, kuriuos ano me-

¹ Terminas *vertinys* naujausioje lietuvių lingvistinėje literatūroje bemaž išstūmė anksčiau vartotą terminą *kalkė* (pranc. *calque*, rus. *калька*, angl. *loan-shift*, vok. *Lehnübersetzung*). Nenorminiams vertiniams taikomas *vertalo* terminas.

² Вайнрайх У. Языковые контакты. Состояние и проблемы исследования. Киев, 1979. С. 87–88.

³ Хауген Э. Процесс заимствования // Новое в лингвистике. М., 1972. Вып. 6. С. 352–354.

⁴ Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. М., 1966. С. 188.

⁵ Plačiau apie šį žodyną žr. autoriaus straipsnį „Lexicon Lithuanicum“ – pirmasis vokiečių – lietuvių kalbų žodynas“ publikacijoje „Lexicon Lithuanicum“ (Mokslas, 1987. P. 8–72).

⁶ Plačiau žr. Smulkioji lietuvių tautosaka XVII–XVIII a. Parengė J. Lebedys. V., 1956. P. 508–512. Žr. dar autoriaus straipsnį F. Pretorijaus „Clavis Germanico-Lithvana“ publikacijos I dalyje (Mokslas, 1989).

⁷ Palionis J. Lietuvių literatūrinė kalba XVI–XVII a. V., 1967. P. 254; Tas pats. Lietuvių literatūrinės kalbos istorija. V., 1979. P. 76; Pakalka K. K. Širvydo „Dictionarium trium linguarum“ // Pirmasis lietuvių kalbos žodynas. V., 1979. P. 62.

to raštų autoriai individualiai sukūrė lietuvių kalbos (arba tik iš dalies lietuvių kalbos) žodžių darybos priemonėmis. Tam tikra dalis ano meto lietuviškų leksikos naujadarų sudaryti verčiant žodžius iš kitų kalbų. Tai gerai matyti iš dvikalbių žodynų.

Minėtų vokiečių – lietuvių kalbų žodynų leksika iki šiol nepatraukė tyrinėtojų akies: turime tik pačias bendrąsias šių žodynų charakteristikas⁸. Tuo tarpu pirmieji žodynininkai, dvikalbės mūsų leksikografijos pradininkai, kaip ir visi verstinės raštijos kūrėjai, siekdami lietuviškai pavadinti daugelį naujų, abstrakčių sąvokų iš Biblijos ar kitų verstinių tekstų, susidūrė su leksikos stygium. Šią problemą spręsti ano meto sąlygomis buvo galima (bent teoriškai) trim būdais: 1) reikiamus lietuviškus atitikmenis imti iš liaudies šnekamosios kalbos leksikos (tačiau tokio pobūdžio abstraktų ten bemaž nebuvo), 2) skolintis atitikmenų iš kitų kalbų ir 3) kurti verstinius naujadarus. Vokiečių – lietuvių kalbų interferencijos sąlygomis verstiniai naujadarai buvo vienas produktyviausių lietuviškų atitikmenų kūrimo ir taikymo vokiečių kalbos žodžiams būdų.

Straipsnyje nagrinėjamas leksikos vertinių tipas – sudurtiniai žodžiai. XVII a. tai buvo gana produktyvus žodžių darybos būdas tiek vokiečių⁹, tiek ir lietuvių kalboje¹⁰. Sudurtiniai daiktavardžiai ir sudurtiniai būdvardžiai abiejose kalbose pasižymi skaidria vidine struktūra. Tai padeda geriau atskleisti vienos kalbos kompozitų įtaką kitos kalbos žodžių darybai.

Vertiniams, sudarytiems pagal vokiečių kalbos sudurtinių vardažodžių semantiką ir struktūrą, prototipo atžvilgiu būdinga dvejopa koreliacija: reguliarioji ir nereguliarioji.

Reguliarajai vertinių koreliacijai priskiriame tuos atvejus, kai atitikmenų ir prototipo struktūra sutampa. Tai tikslieji, arba morfeminiai, vertiniai¹¹: lietuvių kalbos sudurtinis vertinys atitinka vokiečių kalbos sudurtinį žodį, pavyzdžiui: *diwobijas, ti gottesfurchtig* L 43a¹², *diwo nefibijas, janczo Gottesfurchtiger* Pr I 897

⁸ Palionis J. Lietuvių literatūrinės kalbos istorija. P. 104. Sabaliauskas A. Lietuvių kalbos tyrinėjimų istorija. Iki 1940 m. V., 1979. P. 31.

⁹ Apie vokiečių kalbos XVII a. sudurtinius žodžius žr. Pavlov V. M. Die substantivische Zusammensetzung im Deutschen als syntaktisches Problem. München. 1972. S. 109–110. Žr. dar Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. 4. durchgesehene Auflage. Leipzig, 1976. S. 124.

¹⁰ Drotvinas V. XVI–XVIII a. lietuviškų raštų sudurtiniai daiktavardžiai. Filol. m. kand. dis. [mašinraštis]. V., 1967.

¹¹ Dėl termino plg. dar *adekvatieji* ir *neadekvatieji* vertiniai, žr. Palionis J. Kalbos mokslo pagrindai. V., 1985. P. 207.

¹² Sutrumpinimas L žymi „Lexicon Lithuanicum“, Pr – „Clavis Germanico Lithvana“ (romėniški skaitmenys rodo tomus, arabiški – puslapius). Lietuviški daiktavardžiai rašomi di-

Karßtligge Hitzkranckheit L 50, *Karßt=Ligga Hitz=Kranckheit* Pr I 953¹³

Mažtikkis Kleinglaubiger Pr I 1174

Mèdskribele, ès. F. Holtz=Schreiber Pr I 1070

Muit=Raŝtininkas, ô. M. Zohl=Schreiber Pr II 1056

Pika,deja Mifethäter L 61a

Prieß=Kristis, czio. M. Wiederchrift Pr II 963

Prieß=Wejas Gegen=Wind Pr I 792

Rokundpinningas Rechnenpfennig L 70

Rokundstallis Rechnentisch L 70

Waidwandû Haderwaŝer L 45, *Waid–Wandû Hader-waŝer* Pr I 929

Wynmuŝa Weinkelter L 104a

Wynfliektis Weinkelter L 104a

Iš pavyzdžių matyti, kad dalis lietuviškų sudurtinių žodžių tėra gana griozdiški mechanškai sujungtų dalių dūriniai. Jų nepritapimą prie liaudies darybos sudurtinių naujadarų rodo ir nepakitęs viso dūrinio kamiengalis, pvz., *Prieß=wejas*, plg. dabartinės kalbos *skersvėjis*, *Rokundpinningas*, bet – *Rokundstalis*.

Neregulariosios koreliacijos vertinių yra bemaž dvigubai daugiau. Vokiečių kalbos sudurtinį daiktavardį (arba būdvardį) čia atitinka ne lietuviškas sudurtinis daiktavardis (būdvardis), bet tik būsimąjo dūrinio leksinė ir sintaksinė „žaliava“, t. y. žodžių junginys, pavyzdžiui:

Balwoŝŝluŝba, os. F.

Barnies ŝodis, dŝiŝ. M

Bedos=ŝaukŝmas

Diewo baimè

Diewo ŝluŝma

Geddejimô Dûna, ôs. F

Geddulingųjų Namai

Ygywenimas Lauko

Malones Softas

Mélo-Koŝnadejas

Metiŝka ŝwente

Metiŝka Diena Gimtines

Muitô Namai

Nuffidawimû Knygos

Nusfidawimu Raŝtinnink's

Götzen=Dienŝt Pr I 797

Schelt=Wort Pr II 412

Zeter Geŝchrey Pr. II 1045

Gottesfurcht L 43a

Gottesdienŝt L 43a

Trauer=Brodt Pr II 590

Trauer Hauŝ Pr II 590

Ackerbau L 4a

Gnaden=Stuhl Pr I 889

Lugen=Prediger Pr I 1324

Jahr=Fest Pr I 1102

Jahr=Tag Pr I 1102

Zell=Hauŝ Pr II 1056

Historien=Buch Pr I 1053

Historien=Schreiber Pr I 1053

džiaja raide. Daiktavardžių kilmininko, būdvardžių moteriškosios giminės kilmininko galūnės originaluose žymimos nenuosekliai, čia rašomos pagal originalus.

¹³ Po *Karßt=Ligga* prirašyta „rectius *Karŝcezi*, ŝ. Pl. M. An der *Hitz=Kranckheit* liegen: *Karŝt=Ligga* (*Karŝcezis*) ŝirgti“.

Nusfidawimu rašitojis

Nusfidawimu Rašytojis

Numirelu Appiera

Palaidojimô Giefme

Patalas Apatinnis

Peilelis Raštininku

Peklôs žėngimas

Pulku = Dauba

Rukimmo = Altorus, aus. M.

Rukimô Rykas, ô. M.

sidabras gywas

škrynes Raštinink's

βermenu Dūna, ôs. F.

Walgimo Appiera

Wandū Nurnejimo, Prieštarawimo

Geschicht schreiber L 41a

Geschicht = schreiber Pr I 836

Todten Opfer Pr II 1173

Todten Lied Pr II 1173

Unterbett Pr II 822

Schreibmeβer Pr II 489

Hollen = Fahrt Pr I 1069

Hauffen-Thal Pr I 957

Rauch = Altar Pr II 271

RauchFaβ Pr II 271

Quickfilber Pr II 256

Kastenschreiber Pr II 1142

Trauer = Brodt Pr II 590

Speiβ = Opfer Pr II 1145

Hader Waffer Pr I 929

Lietuvių, kaip ir vokiečių, kalbos sudurtiniai žodžiai yra atsiradę iš žodžių junginių. Kaip matyti iš originalo kalbos sudurtinių žodžių pateikimo (pirmiausia – rašybos)¹⁴ ir jų lietuviškų atitikmenų, dūrinių dėmenų suaugimo laipsnis nevienodas. Dėl to gerokai įvairuoja ir lietuviškų atitikmenų struktūra. Dauguma žodžių junginių sudaryti iš leksemų, kurių reikšmė adekvati vokiečių prototipo dėmenų reikšmei. Žodžių junginio nariais eina dažniausiai du daiktavardžiai, paprastai jungiami nederinamojo pažymio santykiu. Junginio nariams būdinga įprastinė žodžių tvarka – pažyminys + pažymimasis žodis, pvz., *Deginnimo Affiera*. Inversijos (pažymimasis žodis + pažyminys) atvejų rasta kur kas mažiau, pvz.: *Peilelis Raštininku*. Vertinių, kurių junginio pirmuoju nariu eina būdvardis, labai reta, pvz.: *Metiβ ka Bwente, Patalas Apatinnis*.

Būdingas šios vertinių grupės bruožas yra tai, kad, nepaisant minėtų atitikmenų struktūros skirtumo, visi žodžių junginiai išsaugo prototipo semantiką. Tačiau vokiško prototipo semantiką atliepia ir tokie retesni žodynuose sudurtiniai žodžiai, kurių dėmenys (dažniau vienas, rečiau abu) yra tik apytikriai turinį nusakančios ir jį stilistiškai konotuojančios leksemos. Tai pusvertiniai (puskalkės) – kūrybiškiau, laisviau išversti žodžiai, savo motyvacija prilygstantys vokiečių kalbos kompozitams, pvz.:

Baltplaukis

gerwelyt

Kietfprandis

Nakt-kailinei

Weißkopft Pr II 945

gluckwunschen Pr I 888

Halfstarrig Pr I 940

Schlaff Peltz Pr II 436

¹⁴ Apie tai žr. Pavlov V. M. Op. cit. P. 110–111.

Pus-Pywe
weidmainis
Žürk-Žoles

Laisviau parenkami ir žodžių junginio nariai:

lygios dumos
Prigimt's Liežuwis, jô. M.
wienos wieros

Taffel=Bier Pr II 1165
Scheinheilig P II 408
Ratzen=Pulver P II 267¹⁵.

gleichfinnig L 43
Mutter=sprache Pr II 95
Glaubensgenoß L 43, *Glaubens=Genoß*
Pr I 872.

Kūrybiškesnį vertėjo darbą matome ir tada, kai vokiškas prototipas verčiamas dviem ar trim keleriopos struktūros atitikmenimis:

Bandpenningai Horngeld L 51, *Band=Péningai, Raginnês, Rag-Pinningai Horngeld* Pr I 1074

Sawredyste Muthwillen L 63, *Halbstarrigkeit* L 45a, *Saw=Redyste, ês. F. Muthwill* Pr II 93

sawredyßkas muthwillig L 63, *sawredißkas, o. M. ka. ôs. F. Halbstarrig* Pr I 940, *saw=Rédißkas, ô. M. ka, ôs. F. Muthwilliger* Pr II 93

Saw=Wálninkas, o. M. os. F. Muthwilliger Pr II 93

Walamiestis, Walnybes Miestas Frey Stadt L 37.

Pavyzdžiai rodo, kad vienais atvejais vokiečių kalbos sudurtinį žodį atitinka tokios pat darybos lietuvių kalbos žodis, kitais – žodžių junginys, trečiais – vedinys.

Nors griežtesnių dėsningumų nurodyti sunku, neabejotina tik tai, kad vokiečių kalboje sudurtiniai žodžiai yra produktyvesnis darybos būdas negu lietuvių¹⁶. Pavyzdžiui, iš devynių F. Pretorijaus žodyno sudurtinių daiktavardžių su pirmuoju dėmenimi *Land-* šeši žodžiai priesagų ir galūnių dariniai (*Land-Mann Laukininks, ô. M. Dirwininkas Ukininkas* I 1246, *Land=Meßer Matininkas. ô. M. I 1246, Land-Pfleger Staróftas, ô. M. I 1247, Landschaftt žeme, ês. F. I 1247, Lands=Mann žémkus, aus. M. žimkis, kiô. žemlionis, ies. M. I 1247, Land streicher. Prašalaitis. M. I 1247), du žodžių junginiai (*Land-Volck žemes žmones, Land Weise žemes Budas* I 1247) ir tik vienas žodis sudurtinis – *Weßkelis, iô. M. Land=Straffe* I 1247.*

Dėl to, matyt, lietuvių ir vokiečių kalbų kompozitų tipologijos bendrybių ir skirtumų derėtų ieškoti liaudies kalbos pavyzdžiuose, kur rastume ir natūralių sutapimų, nepareinančių nuo kitos kalbos žodžių darybos būdų įtakos, plg. buitinės kalbos pavadinimus *Botkotis Geifel=Stock* P I 800, *Dalgkotis Sensen=Stiel* II 1135 ir pan., ir skirtumų, plg. medžioklies teminės grupės pavadinimus *Ragótine*

¹⁵ Dėl antro komponento vok. *Pulver Parakas, Dulkes, Miltai* Pr II 245.

¹⁶ Lietuvių kalbos daiktavardžių daryboje sudurtiniai daiktavardžiai užima maždaug tokią pat svarbią vietą, kaip ir galūnių darybos daiktavardžiai // Lietuvių kalbos gramatika. V., 1965. T. 1. P. 437, žr. dar p. 252.

Jager = spieß, Sènys, io Jagt = Bude; Skallikas, Skallifus Jagt-Hund; Wazis Jagt schlitten P I 1098 – 1099; plg. dar *Ohrenblaßer*, kuri „Lexicon Lituanicum“ atitinka *ausfininkas* L 66, o *F. Pretorijaus* žodyne – net keturi sinoniminiai priesagų dariniai *Lakštūtis, iô M. Uffumdytojis, jô. M., Kúsfitojis, jo. M. Paklépezus, aus. czi, czos. F.* ir vienas aiškinamasis žodžių junginys *Slapta Apžodžotojis* II 177.

Vadinasi, kurie ne kurie vokiečių kalbos sudurtiniai daiktavardžiai verčiami kitų darybos būdų daiktavardžiais, pavyzdžiui:

<i>Apfakytojis, jiô. M.</i>	<i>Heer = Hold</i> P I 973,
<i>Arpininkas, o. M</i>	<i>Harpfen = Spieler</i> Pr I 949,
<i>Ywodybos</i>	<i>Kirchengang</i>
<i>Jawinnis</i>	<i>Korn = schreiber</i> Pr I 1199
<i>Kleidunas, ô. M.</i>	<i>Irr = Geist</i> Pr II 1123
<i>Pakleidunas, ô. M.</i>	<i>Irr Wisch</i> Pr I 1123
<i>Pranešar, ô. M.</i>	<i>Heer = Hold</i> Pr I 973

Bet pasitaiko ir priešingų struktūros atžvilgiu žodžių, t. y. vokiečių kalbos priešdėlinį žodį arba žodžių junginį atitinka lietuvių kalbos sudurtinis žodis:

<i>Kárdpafaitis, žio. M. Hengel</i> Pr I 993
<i>Ka[r]žigis Krieger</i> L 56, <i>Karžygis Held</i> I 1214
<i>Slabdruggys Fieber das heimliche</i> L 36, <i>Slapdruggys heimliche Fieber</i> Pr I 894.

Pagaliau nevieninteliai ir tokie atvejai, kai prototipo sudurtiniai žodžiai verčiami į lietuvių kalbą aprašomaisiais, aiškinamaisiais žodžių junginiais, kuriuose originalo semantika reiškiamą visiškai laisvai, pagal prasmę, o ne paisant prototipo žodžio struktūros, pavyzdžiui:

<i>Akczyze nuo Allaus Trancksteuer</i> Pr II 1175
<i>Ißkeltas Klecus žurejimo Schauptatz</i> Pr II 403
<i>Miestas wandenimi apleistas Waßer-Stadt</i> Pr II 912
<i>Neprigirdis labay Aufimis Hart-hörig</i> Pr I 951
<i>Ketsprandis, dzio M. Hartnackicht</i> Pr I 952
<i>Pinningai už pardūta šunnį Hundgeld</i> Pr I 982 ¹⁷
<i>Stabbu užmuftas Nutrenktas Gichtbruchtiger</i> Pr I 872
<i>Wietra wandenimi aptwindanti Waffer = Sturm</i> Pr II 915.

Svarbu apibūdinti vertinių dėmenis ir kilmės požiūriu. Mat išlaikytoji originalo žodžio struktūra atkuriama ne vien lietuviškais žodžiais (anais laikais žodžio kilmė nebuvo griežčiau skiriama). Todėl galima skirti šias vertinių grupes:

1. vertiniai, sudaryti iš dviejų lietuviškų žodžių (žr. anksčiau minėtus pavyzdžius),

¹⁷ *Du solt keine Hunde Geld in das Haus Gottes deines Herrn bringen, aus irgend einem Gelübde: Tu neturi Pinningus už pardūtus šunnis į Nammus Wiešpaties Diewo tawo įnešti del kokio Apfižadejimo.*

2. vertiniai, sudaryti iš vieno lietuviško ir kito nelietuviško – slaviško arba germaniško – dėmens, kitaip – hibridiniai vertiniai¹⁸, pavyzdžiui:

Czarnaknyges, ū. F. pl. Zauberbuch Pr II 1029, plg. lenk. *czarnoksięstwo*,

*Kar-Kamara, ôs. F. rê, es*¹⁹. *Kriegs-Kamer* Pr I 1214

Mieg-Kamara, ôs. F. Schlaff=kammer Pr II 435

Werkpedis, dzio M. Werckschue Pr II 956.

3. Sudurtiniai žodžiai, kuriuose išlaikomos neverstos abi vokiškos leksemos, pavyzdžiui:

Rinßwynis, iô M. et nas, nô. M. Most II 76

Rincz-Wynis, iô. M. Rhein-Wein Pr II 308

Rit-Maistras, ô. M. Ritt Meister Pr II 320

Rot-Stube, ês F. RahtStube P II 267, žr. *Maltuwe, ês. F. Mahl=Stube* II 9

Szpyf-Kamara, ôs. F. et rp, ês F. Speiß=kammer Pr II 1146.

Nors pastarųjų sudurtinių daiktavardžių dėmenimis dažniausiai eina atskirai vartojami germanizmai, tačiau šie daiktavardžiai susidarę jau vokiečių kalboje. Tokie „vertiniai“ greičiau fonetiškai ir morfologiškai lietuvinami, negu iš tikrųjų verčiami.

Išvados

1. Dvikalbiuose vokiečių – lietuvių kalbų žodynuose verčiant iš vokiečių kalbos žodžius, reiškiančius religines ar šiaip abstrakčias sąvokas, leksikos vertiniai buvo vienas produktyvesnių lietuviškos leksikos kūrimo ir turtinimo būdų.

2. Sudurtinių žodžių prototipų vokiečių kalboje ir jų atitikmenų lietuvių kalboje gretinimas rodo, kad daliai vertinių būdinga reguliarioji koreliacija (sudurtinis žodis verčiamas sudurtiniu žodžiu). Tačiau nemaža atitikmenų yra žodžių junginiai ir priesaginiai žodžiai. Tam turėjo įtakos ir liaudinių žodžių daryba.

3. Kalbos dalių atžvilgiu dažniausi leksikos vertiniai yra daiktavardžiai, kur kas retesni – būdvardžiai ir veiksmažodžiai.

4. Didesnioji vertinių dalis dėl realiųjų išnykimo, mechaniško vertimo ir kt. priešasčių liko XVII a. Rytų Prūsijos lietuviškų raštų leksikoje.

5. Leksikos vertinių tyrimas yra aktualus tiek atskirų žodžių istorijai, tiek ir visos lietuvių kalbos leksikos plėtotei pažinti.

¹⁸ Palionis J. Die Neubildungen in Daukšas Wortschatz // *Lingua Posnaniensis*, XXIII. Warszawa-Poznań, 1980. S. 155.

¹⁹ „Clavis Germanico-Lithvana“ yra ir *kamara* ir *klėtis*, žr. *İßbofeth lag in Seiner Schlaffkammer – İfbozet gullejo sawo Kletije* II 435.

DIE LEXIKALISCHEN LEHNÜBERSETZUNGEN IN DEN DEUTSCH-LITAUISCHEN WÖRTERBÜCHERN DES 17. JH.

Zusammenfassung

Im Beitrag werden die lexikalischen Lehnübersetzungen der deutsch-litauischen Wörterbücher "Lexicon Lithuanicum" und "Clavis Germanico-Lithvana" behandelt. Infolge der lexikalischen Interferenz der deutschen Sprache entstanden zum Ausdruck der abstrakten Begriffe im Litauischen viele Zusammensetzungen, die nicht völlig den Gesetzmäßigkeiten der litauischen Wortbildung entsprachen, deshalb sind ein Teil dieser Lehnübersetzungen in der litauischen Gegenwortsprache nicht erhalten geblieben. Der andere Teil der Lehnübersetzungen sind litauische Wortverbindungen oder präphigierte Wörter. Daraus folgt, daß die Zusammensetzungen im Deutschen und ihre litauischen Entsprechungen Gemeinsamkeiten und Unterschiede aufweisen.

MAŽMOŽIS XII

Žinome, kad būdvardžių bevardė giminė labai apnykusi daugelyje žemaičių šnektų (išskyrus artimašias Rasėinių apylinkes) ir Žagārės – Šakýnos vakarų aukštaičių šnektose. Čia visur *a*-kam. formos paprastai vartojamos tik būsenai reikšti: *mō.n šā.lt, šę.lt || šīl.t*; Šakýnoje *má.n šá.lt, ká.ršt* ir pan.

A. Valeckienės knygoje „Lietuvių kalbos gramatinė sistema“ (V., 1984) šito neapibrėžus kiek iškraipoma tikroji padėtis. Antai iš Damelių kaimo prie Žagārės atrasta bevardės giminės forma *kieta* (p. 153) su nuoroda iš „Lietuvių kalbos tarmių chrestomatijos“ p. 153, bet ten aiškiai užfiksuota *nėbūs kiēta šó·na·m*, t. y. *kietà šónam* (skiemuo *kīē-* turi atitrauktą kirtį, o į tai neatkreipta dėmesio). Toliau A. Valeckienės knygoje (p. 170) iš prastų užrašymų teigiama, kad klaipeidiškiai čia irgi turį tokių bevardės giminės formų: *šīpavaser buvo saūs* (Šilūtė), o šnekte yra *šī·pavā·seri bōv^a sāus^a*; *sniego buvo māž* (Kintaĩ) – *snė·g^a bōv^a māžā* (Kintaĩ kamiene visai neturi ilgojo *ā*) ir kt.

V. Vitkauskas